

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi aikuiskoulutustuesta annetun lain, Koulutusrahastosta annetun lain ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi aikuiskoulutustuesta annettua lakia, Koulutusrahastosta annettua lakia ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia. Esityksellä on tarkoitus toteuttaa kilpailukykysovimuksen mukaiset säästöt aikuiskoulutustuessa. Aikuiskoulutustuen kesto ja tasoa ehdotetaan muutettaviksi. Tukikauden enimmäiskesto ehdotetaan lyhennettäväksi 19 kuukaudesta 15 kuukauteen ja tuen tasoa laskettavaksi siten, että tuen perusosaa pienennettäisiin 15 prosentilla. Tuen rahoitusta ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtion rahoitusosuus palkansaajan aikuiskoulutustuessa poistuisi ja tuki rahoitettaisiin kokonaisuudessaan työttömyysvakuutusrahaston varoista. Valtio rahoittaisi kuitenkin edelleen yrittäjän aikuiskoulutustuen.

Esityksessä ehdotetaan myös lisättäväksi aikuiskoulutustuesta annettuun lakiin ja Koulutusrahastosta annettuun lakiin säännökset ulkomaantyön laskemisesta työssäoloaikaan. Aikuiskoulutustukeen ja ammattitutkintostipendiin oikeuttavaan työssäoloaikaan laskettaisiin Suomessa tehdyn työn lisäksi Euroopan unionin jäsenvaltiossa, Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tai Sveitsissä tehty työ.

Esitys liittyy valtion vuoden 2017 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA JA SEN ARVIOINTI.....	3
1.1 Laki aikuiskoulutustuesta.....	3
1.2 Laki Koulutusrahastosta.....	4
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	4
2.1 Laki aikuiskoulutustuesta.....	4
2.2 Laki Koulutusrahastosta.....	5
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	5
3.1 Vaikutukset kansalaisiin.....	5
3.2 Taloudelliset vaikutukset.....	5
3.3 Vaikutukset viranomaisiin.....	6
4 ASIAN VALMISTELU.....	6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	7
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	7
1.1 Laki aikuiskoulutustuesta.....	7
1.2 Laki Koulutusrahastosta.....	9
1.3 Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta.....	10
2 VOIMAANTULO.....	10
LAKIEHDOTUKSET.....	11
1. Laki aikuiskoulutustuesta annetun lain muuttamisesta.....	11
2. Laki Koulutusrahastosta annetun lain muuttamisesta.....	14
3. Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	16
LIITE.....	17
RINNAKKAISTEKSTIT.....	17
1. Laki aikuiskoulutustuesta annetun lain muuttamisesta.....	17
2. Laki Koulutusrahastosta annetun lain muuttamisesta.....	22
3. Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	25

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja sen arviointi

1.1 Laki aikuiskoulutustuesta

Aikuiskoulutustukea voi saada päätoimiseen opiskeluun, joka on tutkintoon johtavaa tai ammatillista lisä- tai täydennyskoulutusta. Aikuiskoulutustuen myöntämisen edellytyksistä säädetään aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) 5 ja 5 a §:ssä. Aikuiskoulutustuen saannin ehtona on, että palkansaajalla tai yrittäjällä on työhistoriaa vähintään kahdeksan vuotta. Lisäksi edellytetään, että palkansaajan päätoiminen palvelussuhde samaan työnantajaan on kestänyt tukikauden alkuun mennessä yhdessä tai useammassa jaksossa vähintään vuoden ja että hän on palkattomalla opintovapaalla tai muulla koulutuksen perusteella myönnettyllä vapaalla. Yrittäjältä edellytetään, että hän on toiminut päätoimisena yrittäjänä vähintään vuoden välittömästi ennen tukikauden alkua ja että tukikauden aikaiset yritystoiminnan ansiot ovat vähentyneet vähintään kolmasosalla. Tukikauden vähimmäispituus on kaksi kuukautta. Palkansaaja voi saada kahta kuukautta lyhyemmälle jaksolle soviteltua aikuiskoulutustukea. Sovitellun tuen maksamisen edellytyksenä on, että koulutuksen kesto on yhteensä vähintään 43 päivää. Yrittäjällä on myös oikeus tukeen kahta kuukautta lyhyemmiltä opintojaksoilta edellyttäen, että opinnot kestävät useammassa jaksossa yhteensä vähintään 43 päivää. Aikuiskoulutustukea maksetaan yhteensä enintään 19 kuukauden ajalta.

Aikuiskoulutustuen saamisen edellytyksenä olevaan työssäoloaikaan lasketaan kaikki Suomessa eläkevakuutettu työaika ja yrittäjätoiminta. Ulkomailla ulkomaisen työnantajan palveluksessa tehtyä työtä tai ulkomailla yrittäjänä toimimista ei lasketa mukaan työhistoriaan. Euroopan unionin jäsenvaltiossa tehdyn työn jäämisen tukeen oikeuttavan työssäoloajan ulkopuolelle ei voida arvioida täyttävän Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 48 artiklan mukaista etuuden saamiseen oikeuttavien kausien yhteen laskemisen vaatimusta. Vastaava periaate sisältyy myös Euroopan unionin tekemiin sopimuksiin Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden ja Sveitsin kanssa.

Aikuiskoulutustuen määrästä säädetään aikuiskoulutustuesta annetun lain 12 §:ssä. Palkansaajan aikuiskoulutustuki muodostuu perusosasta ja ansio-osasta. Perusosa on 26,09 euroa päivältä vuoden 2001 indeksitasossa. Perusosan määrää korotetaan siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään. Vuoden 2016 tasossa perusosa on 32,68 euroa päivässä. Ansio-osa on 45 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta. Kun palkka kuukaudessa on suurempi kuin 105-kertainen perusosa, ansio-osa on tämän rajan ylittävältä päiväpalkan osalta 20 prosenttia. Aikuiskoulutustuki on enintään 90 prosenttia tuen perusteena olevasta päiväpalkasta, kuitenkin vähintään perusosan suuruinen. Yrittäjän aikuiskoulutustuki maksetaan perusosan suuruisena.

Muunnettaessa kuukautta kohden laskettua palkkaa päiväpalkaksi tai päinvastoin katsotaan kuukauteen sisältyvän 21,5 työpäivää. Aikuiskoulutustuen ansio-osan perusteena oleva palkka lasketaan tukikautta edeltäneen työ-, virka- tai muun palvelussuhteen vakiintuneista ansioista yhteensä vuoden ajalta laskettuna hakemuskuukautta edeltäneen kalenterikuukauden lopusta lukien. Ansio-osan perusteena olevaa palkkaa koskeva ratkaisu koskee koko hakemuksen mukaista koulutuskokonaisuutta. Ansio-osaa ei määritellä uudelleen, vaikka henkilö olisi tuettuun koulutuskokonaisuuteen kuuluvien opintojaksojen välillä työssä yli vuoden ajan. Muilta osin ansio-osan perusteena olevan palkan määrittämiseen sovelletaan, mitä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 4 §:ssä säädetään.

Aikuiskoulutustuki rahoitetaan valtion varoista ja työttömyysvakuutusmaksun tuotoilla. Valtion varoista rahoitetaan tuen perusosa, sovitellussa tuessa perusosan osuutta vastaava määrä sekä yrittäjien tuet kokonaisuudessaan. Tuen ansio-osan rahoittaa työttömyysvakuutusrahasto. Rahoitus jakautuu valtion ja työttömyysvakuutusrahaston kesken vastaavalla tavalla kuin työttömyysturvassa.

1.2 Laki Koulutusrahastosta

Ammattitutkintostipendi voidaan myöntää kertakorvauksena henkilölle, joka on suorittanut näyttötutkintona ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon.

Stipendin suuruus on 390 euroa. Jos hakijalla ei ole perusasteen jälkeistä ammatillista tutkintoa, ammattitutkintostipendin suuruus on 450 euroa. Stipendi on verotonta tuloa. Stipendin myöntämisen edellytyksenä on, että hakija on tutkinnon suorittaessaan alle 64-vuotias ja että hakijalla on vähintään viisi vuotta työssäoloaika.

Työssäoloaikaan lasketaan kaikki Suomessa eläkevakuutettu työaika yrittäjänä toimimista lukuun ottamatta. Ulkomailla ulkomaisen työnantajan palveluksessa tehtyä työtä ei lasketa mukaan työhistoriaan. Euroopan unionin jäsenvaltiossa tehdyn työn jäämisen stipendiin oikeuttavan työssäoloajan ulkopuolelle ei voida arvioida täyttävän Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 48 artiklan mukaista etuuden saamiseen oikeuttavien kausien yhteen laskemisen vaatimusta.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1 Laki aikuiskoulutustuesta

Esityksen tavoitteena on toteuttaa kilpailukyky sopimuksen mukaiset muutokset aikuiskoulutustuesta. Aikuiskoulutustuesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tukikuukausien määrää vähennetään ja tuen perusosaa pienennetään.

Aikuiskoulutustuen määrää ehdotetaan muutettavaksi siten, että tuen perusosan määrää alennetaan 15 prosenttia. Alentamisen johdosta perusosan määrä olisi vuoden 2016 tasossa 27,78 euroa päivässä. Perusosan määrän alentaminen laskisi myös taitekohtaa, jonka ylittävältä osalta tuen ansio-osa on 20 prosenttia päiväpalkasta. Kyseinen raja laskisi 3 431 eurosta 2 917 euroon.

Aikuiskoulutustuen enimmäiskesto ehdotetaan lyhennettäväksi. Tukikuukausien enimmäismäärää ehdotetaan laskettavaksi 19 kuukaudesta 15 kuukauteen. Tuen voisi edelleen käyttää yhdessä erässä tai osissa.

Myös aikuiskoulutustuen rahoitusta koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi. Valtio ei rahoittaisi enää palkansaajan aikuiskoulutustukea vaan tuki rahoitettaisiin kokonaisuudessaan työttömyysvakuutusmaksun tuotosta. Valtio rahoittaisi kuitenkin edelleen yrittäjän aikuiskoulutustuen.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi aikuiskoulutustuen edellytyksenä olevan työssäoloajan määrittelyä siten, että se vastaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 48 artiklan mukaista etuuden saamiseen oikeuttavien kausien yhteen laskemisen periaatetta. Vastaava periaate sisältyy myös Euroopan unionin tekemiin sopimuksiin Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden ja Sveitsin kanssa. Aikuiskoulutustukeen oikeuttavaan työssäoloai-

kaan ehdotetaan laskettavaksi myös Euroopan unionin jäsenvaltiossa, Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa ja Sveitsissä tehty työ.

2.2 Laki Koulutusrahastosta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ammattitutkintostipendin edellytyksenä olevan työssä-oloajan määrittelyä siten, että se vastaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 48 artiklan mukaista etuuden saamiseen oikeuttavien kausien yhteen laskemisen periaatetta. Vastaava periaate sisältyy myös Euroopan unionin tekemiin sopimukseen Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden ja Sveitsin kanssa. Ammattitutkintostipendiin oikeuttavaan työssä-oloaikaan ehdotetaan laskettavaksi myös Euroopan unionin jäsenvaltiossa, Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa ja Sveitsissä tehty työ.

Esityksessä ehdotetaan myös muutettavaksi ammattitutkintostipendin myöntämisen ehtoja siten, että stipendi voitaisiin myöntää vain Suomessa vakinaisesti asuville henkilöille, joihin sovelletaan asumiseen perustuvaa sosiaaliturvalainsäädäntöä.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Vaikutukset kansalaisiin

Perusosan leikkaaminen 15 prosentilla pienentää aikuiskoulutustuen kokonaismäärää. Perusosan laskeminen laskee myös rajaa, jonka ylittävältä osalta vain 20 prosenttia palkasta otetaan huomioon tuen laskemisessa. Kyseinen raja laskee 3 431 eurosta 2 917 euroon. Tason laskeminen leikkaa taitteen alittavista tuista 58 euroa kuukaudessa ja taitteen ylittävistä tuista 187 euroa kuukaudessa.

Esitetyt muutokset vaikuttavat aikuiskoulutustuen määrään siten, että esimerkiksi 2 000 euron kuukausipalkan perusteella määritelty tuki laskee 1 245 eurosta 1 187 euroon kuukaudessa. Vastaavasti 3 000 euron kuukausipalkan perusteella määritelty tuki laskee 1 674 eurosta 1 616 euroon ja 4 000 euron kuukausipalkan perusteella määritelty tuki 2 007 eurosta 1 820 euroon kuukaudessa. Yrittäjän aikuiskoulutustuki maksetaan perusosan suuruisena, joten kaikilla yrittäjän aikuiskoulutustukea saavilla tuki laskee 15 prosenttia. Tukikuukausien enimmäismäärän laskeminen 19 kuukaudesta 15 kuukauteen heikentää jonkin verran mahdollisuuksia aikuiskoulutustuella opiskeluun. Alennettu tukikuukausien määrä ei enää esimerkiksi riitä takaamaan toimeentuloa kahden lukuvuoden opiskelun ajalta.

3.2 Taloudelliset vaikutukset

Aikuiskoulutustuen tason laskeminen vaikuttaa kaikkien etuudensaajien tukeen voimaantulosta lähtien. Vuonna 2017 muutosten vaikutukset eivät olisi vielä täysimääräisiä, koska uudet tukiehdot tulisivat voimaan vasta 1 päivänä elokuuta. Perusosan tason laskeminen 15 prosentilla säästäisi etuusmenoa arviolta noin 8 miljoonalla eurolla vuositasolla, josta vuonna 2017 toteutuisi noin 4 miljoonaa euroa. Tukiajan lyhentäminen 19 kuukaudesta 15 kuukauteen lyhentäisi tukiaikaa arviolta noin 45 prosentilla tuensaajista ja sen arvioidaan säästävän etuusmenoa noin 43—50 miljoonalla eurolla vuositasolla. Tukiajan lyhentäminen vaikuttaisi vasta vuodesta 2018 lukien ja vuoden 2018 säästövaikutus olisi noin 14 miljoonaa euroa. Säästövaikutukseen vaikuttaisi se, kuinka moneen kauteen tukiaika on jaksotettu ja onko enimmäisaika vanhan vai uuden enimmäisajan mukainen. Vanhan enimmäisajan mukaisia jaksotuksia on mahdollista pitää vuoden 2020 loppuun saakka. Yhteensä muutokset vähentäisivät täysimääräisesti toteutuessaan etuusmenoa arviolta noin 50—60 miljoonalla eurolla vuodessa.

HE 153/2016 vp

Palkansaajien aikuiskoulutustuki siirtyisi kokonaan työttömyysvakuutusrahaston rahoitettavaksi. Muutos vähentäisi valtion menoja arviolta 44 miljoonalla eurolla vuonna 2017 ja noin 94 miljoonalla eurolla vuosina 2018—2020. Vuonna 2017 palkansaajan aikuiskoulutustuesta valtiolle aiheutuvat menot olisivat arviolta vajaat 50 miljoonaa euroa. Valtio rahoittaisi edelleen yrittäjän aikuiskoulutustuen, minkä arvioidaan aiheuttavan jatkossa noin 3,5 miljoonan euron menot vuodessa valtiolle. Yhteensä valtion rahoitusosuus vuonna 2017 olisi noin 53 miljoonaa euroa ja vuosina 2018—2020 noin 3,5 miljoonaa euroa vuosittain.

Työttömyysvakuutusrahaston aikuiskoulutustuesta aiheutuvien menojen arvioidaan olevan 154 miljoonaa euroa vuonna 2017 ja noin 184, 175 ja 157 miljoonaa euroa vuosina 2018—2020.

3.3 Vaikutukset viranomaisiin

Muutokset aikuiskoulutustuen ehdoissa lisäävät työtä Koulutusrahastossa vuosina 2016 ja 2017, jolloin rahaston on tehtävä muutoksia tietojärjestelmiinsä, ohjeistettava etuskäsittelijöitä ja tiedotettava muutoksista. Ulkomaantyön hyväksymisen aikuiskoulutustukeen ja ammattitutkintostipendiin oikeuttavaan työssäoloaikaan arvioidaan lisäävän hieman Koulutusrahastossa tehtävää työtä. Koulutusrahaston on hakemuksen perusteella arvioitava, missä määrin ulkomailla tehtyä työtä voidaan pitää aikuiskoulutustukeen tai ammattitutkintostipendiin oikeuttavana aikana. Hakemuksia, joita ratkaistaessa tulee arvioida ulkomailla tehtyä työtä, tulee kuitenkin todennäköisesti olemaan vain pieni määrä vuodessa. Näin ollen muutos ei merkittävästi lisää Koulutusrahaston tehtäviä.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelun yhteydessä on kuultu keskeisiä työmarkkinajärjestöjä ja Koulutusrahastoa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki aikuiskoulutustuesta

3 §. Määritelmät. Pykälän 2. kohtaa ehdotetaan muutettavaksi. Kohdassa määritellään yrittäjän aikuiskoulutustuen soveltamisala. Voimassa olevan lain mukaan yrittäjiksi katsotaan henkilöt, jotka ovat päätointaansa varten velvollisia ottamaan yrittäjän eläkelain (1272/2006) tai maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) mukaisen vakuutuksen. Maatalousyrittäjän eläkelakia sovelletaan myös apurahansaajiin. Apurahansaajien kohdalla yrittäjän aikuiskoulutustuen saamisen edellytykset eivät kuitenkaan käytännössä täyty, koska tukioikeuden edellytyksenä on yritystoiminnan aikaisten ansioiden vähentyminen vähintään kolmasosalla verrattuna viimeiseen ennen opiskelun alkua toimitettuun verotukseen. Kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että apurahansaajat poistetaan lain yrittäjämääritelmästä.

8 §. Ulkomaantyön huomioiminen. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä ulkomaantyön laskemisesta mukaan aikuiskoulutustukeen oikeuttavaan työssäoloaikaan.

Aikuiskoulutustukeen oikeuttavaan työssäoloaikaan ehdotetaan laskettavaksi myös työssäoloaika tai työssäoloaikaan rinnastettava aika, jonka henkilö on ollut vakuutettuna Euroopan unionin jäsenvaltiossa, Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tai Sveitsissä. Aikuiskoulutustuen hakijalla olisi näyttövelvollisuus toisessa valtiossa tehdystä työstä tai työssäoloaikaan rinnastettavasta ajasta. Selvitettäessä työssäoloaikaa tai työssäoloaikaan rinnastettavaa aikaa, olisi mahdollista soveltuvin osin hyödyntää Euroopan komission sosiaaliturvan yhteensovittamista varten hyväksymiä lomakkeita. Selvityksenä työssäoloajasta voitaisiin hyväksyä työtodistus tai työskentelyvaltion viranomaisen antama todistus. Lisäksi voitaisiin hyväksyä muu selvitys, jonka perusteella työskentely toisessa valtiossa voidaan selvittää. Tällainen selvitys olisi esimerkiksi hakijan antama selvitys palkkatulosta tai yritystoiminnan tulosta toisesta valtiosta. Selvityksen perusteella hakijalla voitaisiin katsoa olevan työssäoloaikaa vastaavasti kuin Suomessa saatujen tulojen perusteella, jos toisessa valtiossa ansaittujen tulojen määrä suhteessa kyseisen valtion tulotasoon vastaisi sitä, mitä edellytetään Suomessa tehdyn työn laskemiselta työssäoloaikaan.

11 §. Aikuiskoulutustuen saamisen rajoitukset. Pykälässä säädetään etuuksista ja tilanteista, jotka estävät aikuiskoulutustuen maksamisen. Pykälän 7. kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että tuen maksamisen estävä varusmiespalvelus korvattaisiin asevelvollisuudella. Asevelvollisuus on käsitteenä laajempi ja käsittää muitakin tilanteita kuin varusmiespalveluksen suorittamisen. Asevelvollisuuden suorittamiseen kuuluu varusmiespalvelus, kertausharjoitus, ylimääräinen palvelus ja liikekannallepanon aikainen palvelus sekä osallistuminen kutsuntaan ja palveluskelpoisuuden tarkastukseen. Edellä mainittujen jaksojen aikana niihin osallistuva henkilö ei olisi oikeutettu saamaan aikuiskoulutustukea.

12 §. Aikuiskoulutustuen määrä. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tuen perusosan määrää alennettaisiin 15 prosenttia. Alentamisen johdosta perusosan määrä olisi vuoden 2016 tasossa 27,78 euroa. Perusosan määrää tarkistettaisiin vuosittain siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa säädetään. Ansio-osa olisi edelleen 45 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta. Kun palkka kuukaudessa on suurempi kuin 105-kertainen perusosa, ansio-osa olisi tämän rajan ylittävältä päiväpalkan osalta edelleen 20 prosenttia. Perusosan määrän alentaminen laskisi myös taitekohtaa, jonka ylittävältä osalta tuen ansio-osa on 20 prosenttia päiväpalkasta.

14 §. Tukikauden kesto. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että aikuiskoulutustuen enimmäiskesto lyhennettäisiin. Tukikuukausien enimmäismäärää ehdotetaan laskettavaksi 19 kuukaudesta 15 kuukauteen. Tuen voisi edelleen käyttää yhdessä tai useassa erässä.

17 §. Etuutta koskeva päätös. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Momentissa säädetään Koulutusrahaston päätöksen tiedoksiannosta. Momentin mukaan Koulutusrahaston päätös annetaan tiedoksi lähettämällä se postitse kirjeellä vastaanottajalle hänen rahastolle ilmoittamaansa postiosoitteeseen. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös siitä, että Koulutusrahaston päätöksen sähköisessä tiedoksiannossa noudatetaan, mitä laissa sähköisestä viranomaistoiminnasta (13/2003) säädetään.

19 §. Aikuiskoulutustuen maksaminen. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi aikuiskoulutustukea koskevan hakemuksen tekemisen määräajan osalta. Voimassa olevan lain mukaan aikuiskoulutustuki myönnetään aikaisintaan hakemuksen saapumiskuukautta edeltävän kuukauden alusta. Soviteltua tukea koskeva hakemus on sitä vastoin tehtävä viimeistään kuuden kuukauden kuluttua sovittelujakson päättymisestä. Tuen hakemisen määräajat ehdotetaan yhtenäistettäväksi. Myös täysimääräisen aikuiskoulutustuen hakemisen määräaika ehdotetaan muutettavaksi kuudeksi kuukaudeksi. Aikuiskoulutustuki myönnettäisiin aikaisintaan hakemuksen saapumiskuukautta edeltävien kuuden kuukauden ajalta.

21 a §. Kuittaaminen. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi kokonaan uusi pykälä kuittaamisesta. Säännöksen perusteella Koulutusrahastolla olisi oikeus kuitata liikaa maksettu aikuiskoulutustuki myöhemmin maksamastaan tuesta. Kuittausoikeudesta huolimatta tuensaajalla olisi kuitenkin oikeus saada ulosottokaaren (705/2007) 48 §:n mukaista suojaosuutta vastaava määrä. Tuensaajan suostumuksella kuittaus voitaisiin kohdistaa myös suojaosuutta suurempaan tuen osaan.

21 b §. Aikuiskoulutustuen periminen eräissä tapauksissa. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi kokonaan uusi pykälä aikuiskoulutustuen perimisestä eräissä tapauksissa. Säännös koskisi tapauksia, joissa henkilö on saanut aikuiskoulutustukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti säännöksessä mainittu toinen etuus. Säännöksen perusteella Koulutusrahastolla olisi oikeus periä tältä ajalta perusteettomasti maksettu aikuiskoulutustuki suoraan takautuvasti suoritettavasta etuudesta. Koulutusrahaston olisi ilmoitettava takautuvan etuuden maksavalle eläkelaitokselle tai vakuutuslaitokselle vähintään kaksi viikkoa ennen kyseisen etuuden maksamista, että etuus tulee maksaa Koulutusrahastolle.

30 §. Rahoitus. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtio ei rahoittaisi enää palkansaajan aikuiskoulutustukea vaan tuki rahoitettaisiin kokonaisuudessaan työttömyysvakuutusmaksun tuotosta. Työttömyysvakuutusrahasto rahoittaisi edelleen Koulutusrahaston hallintokulut kokonaisuudessaan. Koska valtio ei rahoittaisi enää palkansaajan aikuiskoulutustukea, ehdotetaan pykälän 2 momenttia muutettavaksi siten, että sen sisältämä sovitellun tuen rahoitusvastuuta valtion ja työttömyysvakuutusrahaston kesken koskeva säännös poistettaisiin. Valtio rahoittaisi kuitenkin edelleen yrittäjän aikuiskoulutustuen kokonaan. Yrittäjän aikuiskoulutustuen rahoitusta koskeva säännös ehdotetaan lisättäväksi pykälän 2 momenttiin.

31 §. Etuuden korottaminen. Pykälän mukaan laissa säädettyjä euromääriä voidaan tarkistaa valtioneuvoston asetuksella. Laissa säädettyjen euromäärien tarkistamiselle ei ole ollut tarvetta, koska aikuiskoulutustuen indeksitarkistuksesta on säädetty lain voimaantulosäännöksessä. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälän 1 momentissa säädettäisiin aikuiskoulutustuen perusosan vuosittaisesta tarkistamisesta kansaneläkeindeksiin muutosta vastaavasti. Muutoksen johdosta indeksitarkistuksesta ei olisi enää tarpeen säätää lain voimaantulosään-

nöksessä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin, että lain 12 §:n 1 momentissa mainittu perusosan määrä vastaa sitä kansaneläkeindeksin pistelukua, jonka mukaan vuoden 2016 tammikuussa maksettujen kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

1.2 Laki Koulutusrahastosta

4 §. *Ammattitutkintostipendi.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Momentissa säädetään Koulutusrahaston päätöksen tiedoksiannosta. Momentin mukaan Koulutusrahaston päätös annetaan tiedoksi lähettämällä se postitse kirjeellä vastaanottajalle hänen rahastolle ilmoittamaansa postiosoitteeseen. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös siitä, että Koulutusrahaston päätöksen sähköisessä tiedoksiannossa noudatetaan, mitä laissa sähköisestä viranomaistoiminnasta säädetään.

5 §. *Ammattitutkintostipendin myöntämisen edellytykset.* Pykälän 1 ja 2 momenttia ehdotetaan muutettaviksi. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ammattitutkintostipendin myöntämisen edellytykseksi asetettaisiin se, että hakija katsottaisiin Suomessa asuvaksi. Suomessa asuminen arvioitaisiin asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) perusteella. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että työ- tai virkasuhde myös muuhun kuin suomalaisen työnantajaan otettaisiin huomioon arvioitaessa oikeutta ammattitutkintostipendiin.

5 a §. *Ulkomaantyön huomioiminen.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi kokonaan uusi pykälä ulkomaantyön laskemisesta mukaan ammattitutkintostipendiin oikeuttavaan työssäoloaikaan.

Ammattitutkintostipendiin oikeuttavaan työssäoloaikaan ehdotetaan laskettavaksi myös työssäoloaika, jonka henkilö on ollut vakuutettuna Euroopan unionin jäsenvaltiossa, Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tai Sveitsissä. Ammattitutkintostipendin hakijalla olisi näyttövelvollisuus toisessa valtiossa tehdystä työstä. Selvitettyä työssäoloaikaan olisi mahdollista soveltuvin osin hyödyntää Euroopan komission sosiaaliturvan yhteensovittamista varten hyväksymiä lomakkeita. Selvityksenä työssäoloajasta voitaisiin hyväksyä työtodistus tai työskentelyvaltion viranomaisen antama todistus. Lisäksi voitaisiin hyväksyä muu selvitys, jonka perusteella työskentely toisessa valtiossa voidaan selvittää. Tällainen selvitys olisi esimerkiksi hakijan antama selvitys palkkatulosta toisesta valtiosta. Selvityksen perusteella hakijalla voitaisiin katsoa olevan työssäoloaikaan vastaavasti kuin Suomessa saatujen tulojen perusteella, jos toisessa valtiossa ansaittujen tulojen määrä suhteessa kyseisen valtion tulotasoon vastaisi sitä, mitä edellytetään Suomessa tehdyn työn laskemiselta työssäoloaikaan.

6 §. *Ammattitutkintostipendin suuruus.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälän sisältämät ammattitutkintostipendin euromäärät muutetaan vastaamaan indeksin muutosta vastaavasti muutettuja euromääriä. Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa säädettyjä määriä tarkistetaan vähintään joka kolmas vuosi kustannustasossa tapahtunutta muutosta vastaavasti sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Ammattitutkintostipendin määriä on tarkistettu sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella 1 päivästä elokuuta 2016 lukien. Edellinen tarkistus tehtiin 1 päivästä elokuuta 2013 lukien. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että se sisältäisi ammattitutkintostipendin tarkistettut määrät.

11 §. *Oikeus tietojen saamiseen ja luovuttamiseen.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisätään uusi 4. kohta, jonka mukaan Koulutusrahastolla ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä saada maksutta Kansaneläkelaitokselta tiedot siitä, pidetäänkö henkilöä Suomessa asuvana. Suomessa asumista koskevat tiedot ovat välttämättömiä määritet-

täessä oikeutta ammattitutkintostipendiin, koska lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ammattitutkintostipendiin olisi oikeus vain Suomessa asuvalla henkilöllä.

1.3 Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta

1 §. *Lain tarkoitus.* Lain 1 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi aikuiskoulutustukea koskevan viittauksen osalta. Momentin voimassa olevan sanamuodon mukaan aikuiskoulutustuesta annetussa laissa tarkoitetun aikuiskoulutustuen ansio-osa ja hallintokulut rahoitetaan tämän lain mukaisilla maksuilla. Perusosan rahoituksen siirtyessä työttömyysvakuutusmaksuista rahoitettavaksi ehdotetaan momenttia muutettavaksi siten, että aikuiskoulutustuet ja hallintokulut rahoitetaan tämän lain mukaisilla maksuilla.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

Aikuiskoulutustuen määrää, tukikauden kestoja ja tuen rahoitusta koskevia säännöksiä ehdotetaan sovellettavaksi 1 päivästä elokuuta 2017 lukien. Tukikauden kesto on ehdotetaan sovellettavaksi tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säädöksiä koko tukikauden ajan, jos tukiaikaa koskeva hakemus tehdään ennen tämän lain voimaantuloa, tukikausi alkaa viimeistään 1 päivänä elokuuta 2017 ja tukiaika käytetään kokonaisuudessaan vuoden 2020 loppuun mennessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

aikuiskoulutustuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) 3 §:n 2 kohta, 11 §:n 7 kohta, 12 §:n 1 momentti, 14 §, 17 §:n 2 momentti, 19 §:n 1 momentti sekä 30 ja 31 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 kohta, 11 §:n 7 kohta ja 19 §:n 1 momentti laissa 127/2010, 12 §:n 1 momentti laissa 1257/2011, 14 § laissa 501/2013, 17 §:n 2 momentti laissa 1367/2003 ja 30 § osaksi laissa 127/2010, sekä
lisätään lakiin siitä lailla 127/2010 kumotun 8 §:n tilalle uusi 8 § sekä lakiin uusi 21 a ja 21 b § seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) yrittäjällä henkilöä, joka päätointaan varten on yrittäjän eläkelain (1272/2006) tai maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) mukaisesti velvollinen ottamaan mainittujen lakien mukaisen vakuutuksen lukuun ottamatta maatalousyrittäjän eläkelain 8 a §:ssä tarkoitettuja apurahansaajia; sekä

8 §

Ulkomaantyön huomioiminen

Edellä 7 §:ssä tarkoitettuun työssäoloaikaan lasketaan myös sellainen työssäoloaika tai työssäoloaikaan rinnastettava aika, jonka henkilö on ollut vakuutettuna Euroopan unionin jäsenvaltiossa, Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tai Sveitsissä, jos henkilö esittää työskentelystään tai työhön rinnastettavasta ajasta riittävän ja luotettavan selvityksen.

11 §

Aikuiskoulutustuen saamisen rajoitukset

Aikuiskoulutustukea ei myönnetä sille, joka:

7) suorittaa asevelvollisuutta tai siviilipalvelusta;

HE 153/2016 vp

12 §

Aikuiskoulutustuen määrä

Palkansaajan aikuiskoulutustuki muodostuu perusosasta ja ansio-osasta. Perusosa on 27,78 euroa päivältä. Ansio-osa on 45 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta. Jos palkka kuukaudessa on suurempi kuin 105-kertainen perusosa, ansio-osa on tämän rajan ylittävältä päiväpalkan osalta 20 prosenttia. Aikuiskoulutustuki on enintään 90 prosenttia tuen perusteena olevasta päiväpalkasta, kuitenkin vähintään perusosan suuruinen. Yrittäjän aikuiskoulutustuki maksetaan perusosan suuruisena.

14 §

Tukikauden kesto

Aikuiskoulutustukea maksetaan enintään 15 kuukauden ajalta. Tähän tukiaikaan on oikeus kerran työuran aikana yhdessä tai useassa osassa.

17 §

Etutta koskeva päätös

Koulutusrahaston päätös annetaan tiedoksi lähettämällä se postitse kirjeellä vastaanottajalle hänen Koulutusrahastolle ilmoittamaansa postiosoitteeseen. Päätösasiakirjan sähköisessä tiedoksiannossa noudatetaan sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia (13/2003).

19 §

Aikuiskoulutustuen maksaminen

Jos aikuiskoulutustuen maksamisen peruste on 5 §:n mukainen työstä poissaolo tai 5 a §:n mukainen opiskelu, aikuiskoulutustukea maksetaan 16 §:ssä tarkoitetun hakemuksen ja sen perusteella annetun päätöksen mukaisesti ilman jälkikäteen tehtyä erillistä hakemusta. Henkilön tulee tuen maksamista varten toimittaa rahastolle selvitys 5 §:ssä tarkoitetusta työsuhteesta ja opintovapaasta tai muusta palkattomasta vapaasta opiskelun perusteella. Aikuiskoulutustuki myönnetään aikaisintaan hakemuksen saapumiskuukautta edeltävien kuuden kuukauden ajalta.

21 a §

Kuittaaminen

Takaisin perittäväksi päätetty määrä voidaan kuitata Koulutusrahaston myöhemmin maksamasta aikuiskoulutustuesta. Ilman tuen saajan suostumusta kuittausta ei saa suorittaa ulosotto-kaaren (705/2007) 4 luvun 48 §:ssä säädettyä suojaosuutta suurempana.

HE 153/2016 vp

21 b §

Aikuiskoulutustuen periminen eräissä tapauksissa

Jos henkilö on saanut aikuiskoulutustukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti kansaneläkettä, kansaneläkelain mukaista lapsikorotusta, takuueläkettä tai eläkettä työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, luopumistukea taikka sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaista kuntoutusrahaa, työtapaturma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukaista päivärahaa tai tapaturmaeläkettä, Koulutusrahasto saa periä tältä ajalta perusteettomasti maksetun aikuiskoulutustuen määrän takautuvasti suoritettavasta etuudesta.

Koulutusrahaston on ilmoitettava eläkelaitokselle tai vakuutuslaitokselle vähintään kaksi viikkoa ennen 1 momentissa tarkoitettua etuuden maksamista, että etuus tulee 1 momentin mukaisesti maksaa Koulutusrahastolle.

30 §

Rahoitus

Aikuiskoulutustuen ja rahaston hallintokulujen rahoituksesta vastaa työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitettu työttömyysvakuutusrahasto.

Yrittäjän aikuiskoulutustuen rahoituksesta vastaa valtio.

31 §

Etuuden korottaminen

Aikuiskoulutustuen perusosan määrää tarkistetaan noudattaen kansaneläkeindeksistä annettua lakia (456/2001).

Edellä 12 §:n 1 momentissa mainittu perusosan määrä vastaa sitä kansaneläkeindeksin pistelukua, jonka mukaan vuoden 2016 tammikuussa maksettujen kansaneläkkeiden määrä on laskettu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

Lain 12 §:n 1 momentti sekä 14 ja 30 § tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä elokuuta 2017.

Tukikauden keston sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä koko tukikauden ajan, jos:

- 1) tukiaikaa koskeva hakemus tehdään ennen tämän lain voimaan tuloa;
- 2) tukikausi alkaa viimeistään 1 päivänä elokuuta 2017; ja
- 3) tukiaika käytetään kokonaisuudessaan vuoden 2020 loppuun mennessä.

2.

Laki

Koulutusrahastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Koulutusrahastosta annetun lain (1306/2002) 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 ja 2 momentti, 6 §:n 1 momentti sekä 11 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 2 momentti laissa 1368/2003, 5 §:n 2 momentti laissa 510/2005 sekä 6 §:n 1 momentti ja 11 §:n 1 momentti laissa 502/2013, sekä

lisätään lakiin uusi 5 a § seuraavasti:

4 §

Ammattitutkintostipendi

Ammattitutkintostipendin myöntämisestä, epäämisestä ja takaisinperinnästä on annettava hakijalle kirjallinen päätös. Päätös annetaan tiedoksi lähettämällä se postitse kirjeellä vastaanottajalle hänen Koulutusrahastolle ilmoittamaansa postiosoitteeseen. Päätösasiakirjan sähköisessä tiedoksiannossa noudatetaan sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia (13/2003).

5 §

Ammattitutkintostipendin myöntämisen edellytykset

Ammattitutkintostipendi voidaan myöntää Suomessa asuvalle henkilölle, joka on suorittanut ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitetun ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon.

Ammattitutkintostipendin myöntämisen edellytyksenä on, että henkilö ei ole täyttänyt 64 vuotta ja että hän on ollut työ- tai virkasuhteessa viisi vuotta ennen tutkinnon suorittamista.

5 a §

Ulkomaantyön huomioiminen

Edellä 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun työssäoloaikaan lasketaan myös sellainen työssäoloaika, jonka henkilö on ollut vakuutettuna Euroopan unionin jäsenvaltiossa, Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tai Sveitsissä, jos henkilö esittää työskentelystään riittävän ja luotettavan selvityksen.

6 §

Ammattitutkintostipendin suuruus

Ammattitutkintostipendin suuruus on 395 euroa. Jos hakijalla ei ole perusasteen jälkeistä ammatillista tutkintoa, ammattitutkintostipendin suuruus on 456 euroa.

11 §

Oikeus tietojen saamiseen ja luovuttamiseen

Rahastolla ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä saada maksutta käsiteltävänä olevan ammattitutkintostipendiä koskevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain mukaisen tehtävän täytäntöönpanoa varten välttämättömät:

- 1) palvelussuhdetiedot Eläketurvakeskukselta ja eläkelaitokselta;
 - 2) koulutustiedot oppilaitokselta;
 - 3) tutkintotiedot tutkintotoimikunnalta ja opetusviranomaisilta; sekä
 - 4) Suomessa asumista koskevat tiedot Kansaneläkelaitokselta.
-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ammattitutkintostipendin hakijoihin, jotka ovat suorittaneet stipendiin oikeuttavan tutkinnon ennen tämän lain voimaan tuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki

työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1189/2009, seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus

Työttömyysturvalain (1290/2002) mukaiset työttömyyspäivärahat ja vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaiset vuorottelukorvaukset rahoitetaan perusturvaosuutta vastaavalla valtionosuudella, tämän lain mukaisilla työttömyysvakuutusmaksuilla ja työttömyysturvan työnantajan omavastuumaksuilla (omavastuumaksu) sekä työttömyyskassalain (603/1984) mukaisilla jäsenmaksuilla siten kuin tässä laissa säädetään. Työeläkelainsäädännössä tarkoitetut työeläkelisät ja vakuutusmaksut, aikuiskoulutustuesta annetussa laissa (1276/2000) tarkoitetut aikuis-koulutustuet ja hallintokulut, Koulutusrahastosta annetussa laissa (1306/2002) tarkoitetut hallintokulut ja ammattitutkintostipendit muiden kuin valtioon virka- tai työsuhteessa olevien henkilöiden osalta sekä palkkaturvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) mukainen palkkaturva rahoitetaan tämän lain mukaisilla maksuilla siten kuin tässä laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ . Sitä sovelletaan kuitenkin vasta 1 päivästä elokuuta 2017.

Helsingissä 15 päivänä syyskuuta 2016

Pääministeri

Juha Sipilä

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila

1.

Laki

aikuiskoulutustuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) 3 §:n 2 kohta, 11 §:n 7 kohta, 12 §:n 1 momentti, 14 §, 17 §:n 2 momentti, 19 §:n 1 momentti sekä 30 ja 31 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 kohta, 11 §:n 7 kohta ja 19 §:n 1 momentti laissa 127/2010, 12 §:n 1 momentti laissa 1257/2011, 14 § laissa 501/2013, 17 §:n 2 momentti laissa 1367/2003 ja 30 § osaksi laissa 127/2010, sekä
lisätään lakiin siitä lailla 127/2010 kumotun 8 §:n tilalle uusi 8 § sekä lakiin uusi 21 a ja 21 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) *yrittäjällä* henkilöä, joka päätointaan varten on yrittäjän eläkelain (1272/2006) tai maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) mukaisesti velvollinen ottamaan sanottujen lakien mukaisen vakuutuksen; sekä

2) *yrittäjällä* henkilöä, joka päätointaan varten on yrittäjän eläkelain (1272/2006) tai maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) mukaisesti velvollinen ottamaan *mainittujen* lakien mukaisen vakuutuksen *lukuun ottamatta maatalousyrittäjän eläkelain 8 a §:ssä tarkoitettuja apurahansaajia*; sekä

8 §

Ulkomaantyön huomioiminen

Edellä 7 §:ssä tarkoitettuun työssäoloaikaan lasketaan myös sellainen työssäoloaika tai työssäoloaikaan rinnastettava aika, jonka henkilö on ollut vakuutettuna Euroopan unionin jäsenvaltiossa, Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tai Sveitsissä, jos henkilö esittää työskentelystään tai työhön rinnastettavasta ajasta riittävän ja luotettavan selvityksen.

HE 153/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

Aikuiskoulutustuen saamisen rajoitukset

Aikuiskoulutustukea ei myönnetä sille, joka:

7) suorittaa varusmies- tai siviilipalvelusta;

11 §

Aikuiskoulutustuen saamisen rajoitukset

Aikuiskoulutustukea ei myönnetä sille, joka:

7) suorittaa asevelvollisuutta tai siviilipalvelusta;

12 §

Aikuiskoulutustuen määrä

Palkansaajan aikuiskoulutustuki muodostuu perusosasta ja ansio-osasta. Perusosa on 26,09 euroa päivältä. Ansio-osa on 45 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta. Kun palkka kuukaudessa on suurempi kuin 105-kertainen perusosa, ansio-osa on tämän rajan ylittävältä päiväpalkan osalta 20 prosenttia. Aikuiskoulutustuki on enintään 90 prosenttia tuen perusteena olevasta päiväpalkasta, kuitenkin vähintään perusosan suuruinen. Yrittäjän aikuiskoulutustuki maksetaan perusosan suuruisena.

12 §

Aikuiskoulutustuen määrä

Palkansaajan aikuiskoulutustuki muodostuu perusosasta ja ansio-osasta. Perusosa on 27,78 euroa päivältä. Ansio-osa on 45 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta. Jos palkka kuukaudessa on suurempi kuin 105-kertainen perusosa, ansio-osa on tämän rajan ylittävältä päiväpalkan osalta 20 prosenttia. Aikuiskoulutustuki on enintään 90 prosenttia tuen perusteena olevasta päiväpalkasta, kuitenkin vähintään perusosan suuruinen. Yrittäjän aikuiskoulutustuki maksetaan perusosan suuruisena.

14 §

Tukikauden kesto

Aikuiskoulutustukea maksetaan enintään 19 kuukauden ajalta. Tähän tukiaikaan on oikeus kerran työuran aikana yhdessä tai useassa osassa.

14 §

Tukikauden kesto

Aikuiskoulutustukea maksetaan enintään 15 kuukauden ajalta. Tähän tukiaikaan on oikeus kerran työuran aikana yhdessä tai useassa osassa.

17 §

Etua koskeva päätös

Koulutusrahaston päätös annetaan tiedoksi lähettämällä se postitse kirjeellä vastaanottajalle hänen Koulutusrahastolle ilmoittamaansa postiosoitteeseen.

17 §

Etua koskeva päätös

Koulutusrahaston päätös annetaan tiedoksi lähettämällä se postitse kirjeellä vastaanottajalle hänen Koulutusrahastolle ilmoittamaansa postiosoitteeseen. *Päätöksiakirjan sähköisessä tiedoksiannossa noudatetaan sähkö-*

HE 153/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

köisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia (13/2003).

19 §

Aikuiskoulutustuen maksaminen

Jos aikuiskoulutustuen maksamisen peruste on 5 §:n mukainen työstä poissaolo tai 5 a §:n mukainen opiskelu, aikuiskoulutustukea maksetaan 16 §:ssä tarkoitetun hakemuksen ja sen perusteella annetun päätöksen mukaisesti ilman jälkikäteen tehtyä erillistä hakemusta. Henkilön tulee tuen maksamista varten toimittaa rahastolle selvitys 5 §:ssä tarkoitetusta työsuhteesta ja opintovapaasta tai muusta palkattomasta vapaasta opiskelun perusteella. Aikuiskoulutustuki myönnetään aikaisintaan hakemuksen saapumiskuukautta edeltävän kuukauden alusta.

19 §

Aikuiskoulutustuen maksaminen

Jos aikuiskoulutustuen maksamisen peruste on 5 §:n mukainen työstä poissaolo tai 5 a §:n mukainen opiskelu, aikuiskoulutustukea maksetaan 16 §:ssä tarkoitetun hakemuksen ja sen perusteella annetun päätöksen mukaisesti ilman jälkikäteen tehtyä erillistä hakemusta. Henkilön tulee tuen maksamista varten toimittaa rahastolle selvitys 5 §:ssä tarkoitetusta työsuhteesta ja opintovapaasta tai muusta palkattomasta vapaasta opiskelun perusteella. Aikuiskoulutustuki myönnetään aikaisintaan hakemuksen saapumiskuukautta edeltävien kuuden kuukauden ajalta.

21 a §

Kuittaaminen

Takaisin perittäväksi päätetty määrä voidaan kuitata Koulutusrahaston myöhemmin maksamasta aikuiskoulutustuesta. Ilman tuen saajan suostumusta kuittausta ei saa suorittaa ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 48 §:ssä säädettyä suojaosuutta suurempana.

21 b §

Aikuiskoulutustuen periminen eräissä tapauksissa

Jos henkilö on saanut aikuiskoulutustukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti kansaneläkettä, kansaneläkelain mukaista lapsikorotusta, takuueläkettä tai eläkettä työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, luopumistukea taikka sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaista kuntoutusrahaa, työtapaturma- ja ammattitaitulain tai maatalousyrittäjän työ-

HE 153/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tapaturma- ja ammattitautilain mukaista päivärahaa tai tapaturmaeläkettä, Koulutusrahasto saa periä tältä ajalta perusteettomasti maksetun aikuiskoulutustuen määrän takautuvasti suoritettavasta etuudesta.

Koulutusrahaston on ilmoitettava eläkelaitokselle tai vakuutuslaitokselle vähintään kaksi viikkoa ennen 1 momentissa tarkoitettun etuuden maksamista, että etuus tulee 1 momentin mukaisesti maksaa Koulutusrahastolle.

30 §

30 §

Rahoitus

Rahoitus

Aikuiskoulutustuen perusosa maksetaan valtion varoista. Ansio-osan ja rahaston hallintokulujen rahoituksesta vastaa työttömyys-etuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) mainittu työttömyysvakuutusrahasto.

Jos aikuiskoulutustuki maksetaan 12 a §:n mukaisesti soviteltuna, valtion varoista maksetaan se määrä, joka vastaa perusosan suhteellista osuutta kustakin täydestä 12 §:n mukaan määräytyvästä aikuiskoulutustuesta.

Aikuiskoulutustuen ja rahaston hallintokulujen rahoituksesta vastaa työttömyys-etuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitettu työttömyysvakuutusrahasto.

Yrittäjän aikuiskoulutustuen rahoituksesta vastaa valtio.

31 §

31 §

Etuuden korottaminen

Etuuden korottaminen

Tässä laissa säädettyjä euromääriä voidaan tarkistaa valtioneuvoston asetuksella.

Aikuiskoulutustuen perusosan määrää tarkistetaan noudattaen kansaneläkeindeksistä annettua lakia (456/2001).

Edellä 12 §:n 1 momentissa mainittu perusosan määrä vastaa sitä kansaneläkeindeksin pistelukua, jonka mukaan vuoden 2016 tammikuussa maksettujen kansaneläkeiden määrä on laskettu.

HE 153/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Lain 12 §:n 1 momentti sekä 14 ja 30 § tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä elokuuta 2017.

Tukikauden keston sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä koko tukikauden ajan, jos:

- 1) tukiaikaa koskeva hakemus tehdään ennen tämän lain voimaan tuloa;
- 2) tukikausi alkaa viimeistään 1 päivänä elokuuta 2017; ja
- 3) tukiaika käytetään kokonaisuudessaan vuoden 2020 loppuun mennessä.

2.

Laki

Koulutusrahastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Koulutusrahastosta annetun lain (1306/2002) 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 ja 2 momentti, 6 §:n 1 momentti sekä 11 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 2 momentti laissa 1368/2003, 5 §:n 2 momentti laissa 510/2005 sekä 6 §:n 1 momentti ja 11 §:n 1 momentti laissa 502/2013, sekä
lisätään lakiin uusi 5 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Ammattitutkintostipendi

Ammattitutkintostipendi

Ammattitutkintostipendin myöntämisestä, epäämisestä ja takaisinperinnästä on annettava hakijalle kirjallinen päätös. Päätös annetaan tiedoksi lähettämällä se postitse kirjeellä vastaanottajalle hänen Koulutusrahastolle ilmoittamaansa postiosoitteeseen.

Ammattitutkintostipendin myöntämisestä, epäämisestä ja takaisinperinnästä on annettava hakijalle kirjallinen päätös. Päätös annetaan tiedoksi lähettämällä se postitse kirjeellä vastaanottajalle hänen Koulutusrahastolle ilmoittamaansa postiosoitteeseen. *Päätösasiakirjan sähköisessä tiedoksiannossa noudatetaan sähköisestä asioinnista viranomaistoinnassa annettua lakia (13/2003).*

5 §

5 §

Ammattitutkintostipendin myöntämisen edellytykset

Ammattitutkintostipendin myöntämisen edellytykset

Ammattitutkintostipendi voidaan myöntää henkilölle, joka on suorittanut ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitetun ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon.

Ammattitutkintostipendi voidaan myöntää *Suomessa asuvalle* henkilölle, joka on suorittanut ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitetun ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon.

Ammattitutkintostipendin myöntämisen edellytyksenä on, että henkilö ei ole täyttänyt 64 vuotta ja että hän on ollut työ- tai virkasuhteessa *suomalaiseen työnantajaan* viisi vuotta ennen tutkinnon suorittamista.

Ammattitutkintostipendin myöntämisen edellytyksenä on, että henkilö ei ole täyttänyt 64 vuotta ja että hän on ollut työ- tai virkasuhteessa viisi vuotta ennen tutkinnon suorittamista.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 a §

Ulkomaantyön huomioiminen

Edellä 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun työssäoloaikaan lasketaan myös sellainen työssäoloaika, jonka henkilö on ollut vakuutettuna Euroopan unionin jäsenvaltiossa, Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tai Sveitsissä, jos henkilö esittää työskentelystään riittävän ja luotettavan selvityksen.

6 §

Ammattitutkintostipendin suuruus

Ammattitutkintostipendin suuruus on 390 euroa. Jos hakijalla ei ole perusasteen jälkeistä ammatillista tutkintoa, ammattitutkintostipendin suuruus on 450 euroa.

6 §

Ammattitutkintostipendin suuruus

Ammattitutkintostipendin suuruus on 395 euroa. Jos hakijalla ei ole perusasteen jälkeistä ammatillista tutkintoa, ammattitutkintostipendin suuruus on 456 euroa.

11 §

Oikeus tietojen saamiseen ja luovuttamiseen

Rahastolla ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä saada maksutta käsiteltävänä olevan ammattitutkintostipendiä koskevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain mukaisen tehtävän täytäntöönpanoa varten välttämättömät:

- 1) palvelussuhdetiedot Eläketurvakeskuksesta ja eläkelaitokselta;
 - 2) koulutustiedot oppilaitokselta; *sekä*
 - 3) tutkintotiedot tutkintotoimikunnalta ja opetusviranomaisilta.
-

11 §

Oikeus tietojen saamiseen ja luovuttamiseen

Rahastolla ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä saada maksutta käsiteltävänä olevan ammattitutkintostipendiä koskevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain mukaisen tehtävän täytäntöönpanoa varten välttämättömät:

- 1) palvelussuhdetiedot Eläketurvakeskuksesta ja eläkelaitokselta;
 - 2) koulutustiedot oppilaitokselta;
 - 3) tutkintotiedot tutkintotoimikunnalta ja opetusviranomaisilta; *sekä*
 - 4) Suomessa asumista koskevat tiedot Kansaneläkelaitokselta.
-

HE 153/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Ammattitutkintostipendin hakijoihin, jotka ovat suorittaneet stipendiin oikeuttavan tutkinnon ennen tämän lain voimaan tuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki

työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1189/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Lain tarkoitus

Lain tarkoitus

Työttömyysturvalain (1290/2002) mukaiset työttömyyspäivärahat ja vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaiset vuorottelukorvaukset rahoitetaan perusturvaosuutta vastaavalla valtionosuudella, tämän lain mukaisilla työttömyysvakuutusmaksuilla ja työttömyysturvan työnantajan omavastuumaksuilla (omavastuumaksu) sekä työttömyyskassalain (603/1984) mukaisilla jäsenmaksuilla siten kuin tässä laissa säädetään. Työeläkelainsäädännössä tarkoitetut työeläkelisät ja vakuutusmaksut, aikuiskoulutustuesta annetussa laissa (1276/2000) tarkoitetun aikuiskoulutustuen ansio-osa ja hallintokulut, Koulutusrahastosta annetussa laissa (1306/2002) tarkoitetut hallintokulut ja ammattitutkintostipendit muiden kuin valtioon virka- tai työsuhteessa olevien henkilöiden osalta sekä palkkaturvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) mukainen palkkaturva rahoitetaan tämän lain mukaisilla maksuilla siten kuin tässä laissa säädetään.

Työttömyysturvalain (1290/2002) mukaiset työttömyyspäivärahat ja vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaiset vuorottelukorvaukset rahoitetaan perusturvaosuutta vastaavalla valtionosuudella, tämän lain mukaisilla työttömyysvakuutusmaksuilla ja työttömyysturvan työnantajan omavastuumaksuilla (omavastuumaksu) sekä työttömyyskassalain (603/1984) mukaisilla jäsenmaksuilla siten kuin tässä laissa säädetään. Työeläkelainsäädännössä tarkoitetut työeläkelisät ja vakuutusmaksut, aikuiskoulutustuesta annetussa laissa (1276/2000) tarkoitetut aikuiskoulutustuet ja hallintokulut, Koulutusrahastosta annetussa laissa (1306/2002) tarkoitetut hallintokulut ja ammattitutkintostipendit muiden kuin valtioon virka- tai työsuhteessa olevien henkilöiden osalta sekä palkkaturvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) mukainen palkkaturva rahoitetaan tämän lain mukaisilla maksuilla siten kuin tässä laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 . Sitä sovelletaan kuitenkin vasta
1 päivästä elokuuta 2017.